

การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อยกระดับศักยภาพ
ของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติ
เขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Development of Third Language Short Course to
Enhance the Potential of Personnel in Tourism
Industry : A Case Study of Khao Sok National Park,
Suratthani

นุชนันต์ สัจจาเฉลียว¹, ยกสมณ เจ๊ะเฮง²,
ตวงกาญจน์ วัฒนบุณย์³ และอินทรียา หลีกกันชะ⁴
Nutchanan Satjachaleaw¹, Yoksamon Jeaheng²,
Tuangkarn Watthanaboon³ and Intareeya Leekancha⁴

Received: June 6, 2024

Revised: December 29, 2024

Accepted: December 30, 2024

¹กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัย
ราชภัฏสุราษฎร์ธานี

¹Third Language Section, Internatioal School of Tourism, Suratthani
Rajabhat University

¹(Email nutchanan.sat@sru.ac.th) *Corresponding Author

²³สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและบริการ วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

²³Program in Tourism and Hospitality Management, Internatioal
School of Tourism, Suratthani Rajabhat University

²(Email: yoksamon.jea@sru.ac.th) ³(Email: tuangkarn.wat@sru.ac.th)

⁴นักวิชาการอิสระ Independent Academic ⁴(Email: intareeya@hotmail.com)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการการใช้ภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงาน ณ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) พัฒนาด้านแบบหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมวิจัยคือมัคคุเทศก์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในพื้นที่จำนวน 15 คน ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมวิจัยคือคณะกรรมการร่างหลักสูตรจำนวน 5 คน ขั้นตอนที่ 3 การประเมินร่างหลักสูตร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมวิจัยคือผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนำเที่ยวโดยใช้ภาษาต่างประเทศจำนวน 3 คน ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ผู้เข้าร่วมวิจัยคือผู้รับการอบรมจำนวน 50 คน ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม ผู้เข้าร่วมวิจัยคือคณะกรรมการร่างหลักสูตรจำนวน 5 คน ผลการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ทำให้ได้ทราบความต้องการในการพัฒนาภาษาที่สามของมัคคุเทศก์ในพื้นที่ ขั้นตอนที่ 2 ทำให้ได้ร่างหลักสูตรภาษาฝรั่งเศสเพื่อการนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก ขั้นตอนที่ 3 ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่าร่างหลักสูตรมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ร้อยละ 100 ขั้นตอนที่ 4 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ขั้นตอนที่ 5 คณะกรรมการจัดทำโครงสร้างปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรให้มีความเหมาะสมและใช้งานง่ายมากขึ้น หลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ท่องเที่ยวในพื้นที่และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ สามารถนำไปเป็นต้นแบบต่อยอดพัฒนาเป็นคู่มือแนะนำเที่ยวภาษาต่างประเทศอื่นได้ต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น, ภาษาที่สาม, การยกระดับศักยภาพบุคลากร ภาคการท่องเที่ยว, อุทยานแห่งชาติเขาสก

Abstract

This research aims to 1) study the demand for a third language for guiding tours by tour guides working in Khao Sok National Park, Suratthani Province, and 2) develop a prototype short course in a third language for guiding tours in Khao Sok National Park. It employs a mixed-methods approach, qualitative and quantitative, comprising five steps: step 1 involves studying basic information through qualitative research, gathering data via group discussions with 15 participants, including tour guides and individuals involved in tourism activities in the area. step 2 involves drafting the curriculum through qualitative research, again using group discussions with a curriculum drafting committee of five members. step 3 is the evaluation of the draft curriculum through quantitative research, using questionnaires completed by three foreign language tourism experts. step 4 involves testing the curriculum and studying the results through quantitative research, with questionnaires completed by 50 training participants. step 5 is the revision of the curriculum, a qualitative step, using group discussions with the five-member curriculum drafting committee. The research results from Step 1 identified the tour guides' needs for third language development in the area. Step 2 resulted in a draft curriculum for a French language course for trekking activities in Khao Sok National Park. In Step 3,

experts agreed that the curriculum details were 100% appropriate for implementation. Step 4 found that satisfaction levels with the course were very high in all aspects. In Step 5, the committee revised the curriculum to enhance its relevance and user-friendliness. The short course in a third language developed through this research is aligned with the actual tourism situation in the area and meets the real needs of its users. It can be used as a prototype and further developed into a travel guide in other foreign languages.

Keywords: Short course development, third language, personnel potential enhancement, tourism industry, Khao Sok National Park,

บทนำ

อุทยานแห่งชาติเขาสก ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอบ้านตาขุนและอำเภอพนม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้รับการประกาศให้เป็นอุทยานแห่งชาติเมื่อวันที่ 22 ธันวาคม 2523 เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 22 ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2564 อุทยานแห่งชาติเขาสกได้รับการรับรองในที่ประชุม (ASEAN Heritage Park: AHP) ให้เป็น “อุทยานมรดกแห่งอาเซียน” ลำดับที่ 50 ของอาเซียน (ฐานข้อมูล กองการต่างประเทศ, 2566) นอกจากนั้น ในปีเดียวกันนิตยสาร “โว้ก” (Vogue) นิตยสารแฟชั่นและเว็บไซต์ชื่อดังของฝรั่งเศส ได้จัดให้อุทยานแห่งชาติเขาสกให้เป็นหนึ่งในแปดอุทยานแห่งชาติที่สวยงามที่สุดในโลก (มติชนออนไลน์, 2562) ความสวยงามและความสมบูรณ์ในทุกมิติของอุทยานแห่งชาติเขาสกทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่เขาสกเป็นจำนวนมาก โดยในปีงบประมาณ 2566 มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสกจำนวนทั้งสิ้น 347,319 คน เป็นชาวไทยจำนวน 91,027 คนและเป็นชาวต่างชาติ จำนวน 256,292 คน สร้างเงินรายได้มากกว่า 56 ล้านบาท (สำนักอุทยานแห่งชาติ, 2566)

การท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกโดยเฉพาะการเดินทางในเส้นทางศึกษาธรรมชาติจำเป็นต้องมีมัคคุเทศก์นำทางเพื่อความปลอดภัย อนาคต หนูน้อย (2566) ให้ข้อมูลว่ามัคคุเทศก์โดยทั่วไปใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักในการนำเที่ยวนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ แต่มัคคุเทศก์ที่มีทักษะภาษาที่สามจะใช้ภาษาที่สามซึ่งเป็นภาษาของนักท่องเที่ยวสื่อสารประกอบไปด้วย ผลดีของการใช้ภาษาที่สามสื่อสารกับนักท่องเที่ยวคือทำให้การสื่อความหมายในเรื่องที่สำคัญ เช่น เรื่องความปลอดภัย สามารถสื่อสารได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น นอกจากนั้นการใช้ภาษาที่สามซึ่งเป็นภาษาของนักท่องเที่ยวสื่อสารในการนำเที่ยวยังทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจเพิ่มมากขึ้นอีกด้วย ณธกร สิทธิดำรง (2566) และสมเชาว์ โกศล (2566) ให้ข้อมูลว่าสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัดสุราษฎร์ธานีก็เห็นความสำคัญของการเติมเต็มภาษาที่สามในการนำเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาสกนี้เช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่านักท่องเที่ยวจากบางประเทศหรือบางกลุ่มไม่ได้มีความเชี่ยวชาญภาษาอังกฤษ ดังนั้นหากผู้นำเที่ยวหรือผู้ประกอบการท่องเที่ยวมีทักษะการสื่อสารภาษาที่สามมาเพิ่มเติม จะทำให้การสื่อความหมายกับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสกมีประสิทธิภาพมากขึ้น

จากความสำคัญดังที่ได้กล่าวมาในข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการเสริมสร้างทักษะภาษาที่สามให้แก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยวทั้งมัคคุเทศก์และบุคลากรด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ที่ปฏิบัติงาน ณ อุทยานแห่งชาติเขาสก ในรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นเพื่อการนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก การพัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวนี้ได้นักวิชาการศึกษาไว้หลายท่าน อาทิ นิลุบล ศรีเทพ (2563) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ปิยมาศ มาวงศ์ และคณะ (2562) พัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สุเมธ งามนก และคณะ (2565) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่

อมรรัตน์ จิรินทร์ และคณะ (2563) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษ สำหรับมัคคุเทศก์น้อย ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เป็นต้น

ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นต้องดำเนินการตามกระบวนการที่เป็นระบบ จึงจะทำให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ (Taba, 1962; Tyler, 1969; Saylor and Alexander, 1974) นักวิชาการที่ได้เสนอรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรไว้ อาทิ Taba (1962) ได้กำหนดกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรให้มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสำรวจความต้องการ 2) การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) การคัดเลือก 4) การจัดลำดับเนื้อหา 5) การคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ 6) การจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้ตามลำดับก่อนหลัง และ 7) การประเมินผล วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรโดยมีขั้นตอน คณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร กำหนดจุดมุ่งหมาย ยกร่างเนื้อหาสาระและวางแผนการสอน ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข อบรมผู้สอน ปฏิบัติการสอน และประเมินผล

งานวิจัยนี้ใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางของ สุมะธ งามนก และคณะ (2565) ที่แบ่งเป็น 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การร่างหลักสูตร 3) การประเมินร่างหลักสูตร 4) การศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร 5) การประเมินและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร เนื่องจากพิจารณาเห็นว่าแนวทางดังกล่าวมีความกระชับเหมาะสมกับบริบทอาชีพด้านการท่องเที่ยวที่ผู้ให้ข้อมูลมีเวลาให้ข้อมูลไม่มากนัก การพัฒนาหลักสูตรด้วยแนวทางที่เปิดโอกาสให้ผู้จริงเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาตั้งแต่ขั้นตอนแรกนี้จะทำให้ได้หลักสูตรมีความสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น ซึ่งจะส่งผลทำให้หลักสูตรมีคุณค่าต่อผู้เข้ารับการอบรม สามารถนำความรู้จากการอบรมตามหลักสูตรไปใช้ประโยชน์ได้จริง และสามารถนำไปเป็นหลักสูตรระยะสั้นต้นแบบเป็นแนวทางในการจัดทำหลักสูตรเป็นภาษาต่างประเทศอื่น ๆ เพื่อยกระดับศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้มีความพร้อมในการนำเที่ยวมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความต้องการการใช้ภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงาน ณ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อพัฒนาด้านแบบหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ 1) การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2) การร่างหลักสูตร 3) การประเมินร่างหลักสูตร 4) การทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร 5) การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการการใช้ภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงาน ณ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยสอบถามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง อันได้แก่ มัคคุเทศก์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนำเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสก จำนวน 15 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประชุมแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเด็นการอภิปรายแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ชุดที่ 1 แนวคำถามของแบบประเด็นการอภิปรายได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งโครงสร้างคำถามในการอภิปรายออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่ม ตอนที่ 2 ประเด็นการอภิปราย 1) ด้านสถานการณ์นักท่องเที่ยว 2) ด้านสถานการณ์ผู้ให้บริการนำเที่ยว 3) ด้านสถานการณ์กิจกรรมการท่องเที่ยว และ 4) ด้านสถานการณ์อื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปใช้การจัดทำร่างหลักสูตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดยคณะกรรมการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มารวบรวมความคิดเห็นเป็นร่างหลักสูตรต้นแบบหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยว เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประชุมแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบประเด็นการอภิปรายแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ชุดที่ 2 แนวคำถามของแบบประเด็นการอภิปรายได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งโครงสร้างคำถามในการอภิปรายออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่ม ตอนที่ 2 ประเด็นการอภิปราย 1) ด้านรูปแบบและโครงสร้างของหลักสูตร เช่น ชื่อหลักสูตรควรใช้ชื่อใด ระดับของภาษาที่สามที่ใช้ในการฝึกอบรมควรมีความยากง่ายในระดับใด ฯลฯ 2) ด้านเนื้อหา เช่น กิจกรรมการท่องเที่ยวประเภทใดที่ควรเลือกเป็นเนื้อหาในการอบรม และควรประกอบด้วยรายละเอียดใดบ้าง ฯลฯ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินร่างหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินความเหมาะสมของร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองฝึกอบรม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการนำเที่ยวโดยใช้ภาษาต่างประเทศประเมินคุณภาพของร่างหลักสูตรที่คณะกรรมการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรพัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 2 เพื่อหาข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วปรับปรุงแก้ไขก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบประเมินโครงสร้างหลักสูตรซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Checklist) ที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แนวคำถามของแบบประเมินได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประเด็นสำหรับให้กลุ่มเป้าหมายประเมินความเหมาะสมประกอบด้วย 1) ชื่อหลักสูตร 2) หลักการและเหตุผล 3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร 4) โครงสร้างหลักสูตร 5) เนื้อหาการอบรม และ

6) แผนการฝึกอบรม

ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ร่างหลักสูตรต้นแบบทดลองฝึกอบรมและศึกษาผลการทดลองใช้ร่างหลักสูตรต้นแบบดังกล่าว เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ดำเนินการโดยการนำร่างหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขตามขั้นตอนที่ 3 เรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ฝึกอบรมให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักคหุเทศก์และผู้สนใจงานนำเที่ยวจำนวน 50 คน และให้กลุ่มดังกล่าวทำแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมของร่างหลักสูตร ตลอดจนปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการใช้ร่างหลักสูตร เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่คณะผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แบบสอบถามความพึงพอใจได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจในการเข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สาม แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้ 1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ตอนที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สาม และ 3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตร เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ดำเนินการโดย คณะกรรมการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรนำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนที่ 4 มาพิจารณาและระดมความคิดปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรต้นแบบหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เก็บรวบรวมข้อมูลโดยประชุมแบบการสนทนากลุ่ม (Focus group) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือแบบประเด็นการอภิปรายแบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structure Interview) ชุดที่ 3 แนวคำถามของแบบประเด็นการอภิปรายได้มาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแนวคำถามให้สอดคล้องวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งโครงสร้างคำถามในการอภิปราย

ออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้เข้าร่วมอภิปรายกลุ่ม ตอนที่ 2 ประเด็นการอภิปราย ประกอบด้วย 1) ผลความพึงพอใจในการทดลองอบรม 2) ส่วนที่ควรปรับปรุงแก้ไข 3) ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์และควรนำมาปรับใช้

เครื่องมือของแต่ละขั้นตอนได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการท่องเที่ยว จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการใช้ภาษาที่สามในการนำเที่ยว จำนวน 1 คน กำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปถือว่าสอดคล้องในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2552) เครื่องมือในขั้นตอนที่ 1-5 มีค่า IOC เท่ากับ 0.88, 0.94, 1.00, 0.97 และ 1.00 ตามลำดับ แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือวิจัยในประเด็นที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ จากนั้นจึงนำไปประกอบการขอรับการพิจารณารับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ก่อนจะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล งานวิจัยนี้ได้รับการรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เอกสารรับรองเลขที่ SRU-EC 2023/099 ลงวันที่ 19 มิถุนายน 2566

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินในขั้นตอนที่ 3 การประเมินร่างหลักสูตร และแบบสอบถามในขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร การประเมินร่างหลักสูตรในขั้นตอนที่ 3 ใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากแบบประเมิน แบบสอบถามในขั้นตอนที่ 4 ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่า

คะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากแบบสอบถาม 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม ในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร และขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ จัดลำดับ วิเคราะห์เนื้อหา และสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์นักท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสกมีทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวที่มาจากทวีปยุโรป อาทิ เนเธอร์แลนด์ เยอรมัน ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สวิสเซอร์แลนด์ อิตาลี เดนมาร์ก เบลเยียม อังการี สาธารณรัฐเช็ก และรัสเซีย รูปแบบการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติส่วนใหญ่จะมากับบริษัททัวร์ ซึ่งจะนำนักท่องเที่ยวเดินทางมาจากจังหวัดภูเก็ตหรือจังหวัดพังงา แล้วมาแวะท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาสกก่อนจะเดินทางไปท่องเที่ยวต่อที่เกาะสมุย หรือเดินทางจากเกาะสมุยแล้วมาแวะท่องเที่ยวที่อุทยานแห่งชาติเขาสกก่อนจะเดินทางไปท่องเที่ยวต่อที่จังหวัดภูเก็ตหรือจังหวัดพังงา โปรแกรมทัวร์ส่วนใหญ่ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวอุทยานฯ เป็นโปรแกรม 2 วัน 1 คืน โดยมากจะมีกิจกรรมเดินป่าศึกษาธรรมชาติบริเวณที่ทำการอุทยานฯ 1 วัน พักค้างคืนบริเวณที่พักบริเวณอุทยานฯ 1 คืน และนั่งเรือชมธรรมชาติในเขื่อนรัชชประภา 1 วัน ภาษาที่ใช้สื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าหน้าที่อุทยานฯ และผู้นำเที่ยวเกือบทั้งหมดเป็นภาษาอังกฤษ นักท่องเที่ยวที่สื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่คล่องแคล่วใช้วิธีการสื่อสารกับสมาชิกในกลุ่มด้วยภาษาของตนเอง แล้วให้สมาชิกในกลุ่มที่สื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นล่ามให้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ผู้ให้บริการนำเที่ยวพบว่าบริษัทที่ให้บริการนำเที่ยวมีจำนวนประมาณ 20 บริษัท แต่ละบริษัทจะมีมัคคุเทศก์ประจำในสังกัด เมื่อนักท่องเที่ยวซื้อทัวร์บริษัทก็จะติดต่อมัคคุเทศก์ในสังกัดให้มาให้บริการนำเที่ยว โดยส่วนใหญ่มัคคุเทศก์จะทำหน้าที่ตั้งแต่ปรับนักท่องเที่ยวที่ที่พัก นำเที่ยว และส่งกลับที่พัก ค่าบริการการนำเที่ยว 600-3,000 บาท ขึ้นอยู่กับระยะทาง จำนวนนักท่องเที่ยว ภาษาที่ใช้ในการนำเที่ยว เป็นต้น มัคคุเทศก์ที่ให้บริการนำเที่ยวในอุทยานเขาสมิฐมีประมาณ 50 คน มีทั้งมัคคุเทศก์ชุมชนและมัคคุเทศก์อาชีพที่มาจากพื้นที่อื่น ส่วนใหญ่มีความเชี่ยวชาญในภาษาอังกฤษเป็นหลัก มัคคุเทศก์ที่เข้าร่วมโครงการได้ให้ข้อมูลว่า ปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวหลากหลายชาติ บางชาติไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้คล่องแคล่วจึงทำให้เกิดปัญหาด้านการสื่อสาร โดยเฉพาะการสื่อสารในเรื่องของความปลอดภัย หากมัคคุเทศก์สามารถสื่อสารภาษาอื่น ๆ ได้เพิ่มเติมจากภาษาอังกฤษน่าจะทำให้การนำเที่ยวมีประสิทธิภาพและได้รับความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์กิจกรรมการท่องเที่ยวพบว่ากิจกรรมที่เป็นที่นิยมในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ ณ อุทยานแห่งชาติเขาสมิฐคือกิจกรรมเดินป่าศึกษาเส้นทางธรรมชาติซึ่งมี เส้นทางหลักจำนวน 3 เส้นทาง คือ 1) เส้นทางน้ำตกบางหัวแรด-น้ำตกโตนกลอย 2) เส้นทางน้ำตกสับเอด์ชั้น 3) เส้นทางน้ำตกสับเอด์ชั้นเป็นวงกลม นอกจากนั้นยังมีกิจกรรมอื่นๆ อาทิ กิจกรรมNight Safari กิจกรรมBamboo Cooking กิจกรรมล่องห่วงยางหรือแพไม้ไผ่ นั่งเรือชมธรรมชาติ เทียวถ้ำ จุดชมวิว ส่องสัตว์ในเขื่อนรัชชประภา ฯลฯ รายละเอียดที่มัคคุเทศก์ต้องใช้นำเสนอนักท่องเที่ยวในกิจกรรมเกือบทุกกิจกรรม อาทิ การแจ้งกำหนดการ การซื้อตั๋วเข้าอุทยาน การอธิบายแผนที่ที่ติดอยู่ภายในบริเวณอุทยานฯ การบอกกฎ ระเบียบ ข้อห้ามต่าง ๆ การบรรยายธรรมชาติข้างทาง การให้ข้อมูลเรื่องพืชและสัตว์ประจำถิ่น และการให้ข้อมูลเรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อปลอดภัย

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์อื่น ๆ พบว่าช่วงเวลาที่มัคคุเทศก์และ

ผู้เกี่ยวข้องมีความสะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตัวเองคือช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน เนื่องจากเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสกน้อยกว่าช่วงเดือนอื่น สถานที่ฝึกอบรมควรจัดที่ที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสกเนื่องจากมีห้องประชุม ที่พัก และร้านอาหารสำหรับบริการผู้เข้าร่วมประชุม และผู้เข้ารับการฝึกอบรมเดินทางสะดวก จำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อวันคือ 6-8 ชั่วโมง ระยะเวลา 2 วัน ภาษาที่ต้องการให้มีการฝึกอบรมในขณะนี้ได้แก่ ภาษาฝรั่งเศส และภาษารัสเซีย เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาติดังกล่าวสื่อสารภาษาอังกฤษได้ไม่คล่องแคล่วนัก และนักท่องเที่ยวได้แสดงความประสงค์อยากให้มีคหุเทศก์นำเที่ยวที่ใช้ภาษาฝรั่งเศสหรือภาษารัสเซียได้กับบริษัททัวร์อยู่บ่อยครั้ง

ผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 การร่างหลักสูตร คณะกรรมการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรจำนวน 5 คนได้แก่ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัยจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการนำเที่ยวจำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาต่างประเทศจำนวน 1 คนได้นำข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องมาประชุมร่วมกันเพื่อระดมความคิดหาข้อสรุปเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรในเบื้องต้น มีผลในประเด็นสำคัญดังนี้ 1) ภาษาที่เลือกในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้คือภาษาฝรั่งเศส เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มที่เข้ามาท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติเขาสกมาอย่างยาวนานและมีแนวโน้มที่จะเข้ามาท่องเที่ยวต่อไปอีกเรื่อย ๆ 2) กิจกรรมที่เลือกในการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้คือ กิจกรรมเดินป่าชมธรรมชาติ เส้นทางที่ทำการอุทยานฯ - น้ำตกบางห้วยแรด เนื่องจากเป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวชาวฝรั่งเศสนิยมท่องเที่ยว 3) ระยะเวลาการฝึกอบรมคือวันละ 8 ชั่วโมง จำนวน 2 วัน รวม 16 ชั่วโมง 4) สถานที่จัดฝึกอบรมคือที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก เนื่องจากลักษณะการฝึกอบรมเป็นการบรรยายควบคู่กับการฝึกปฏิบัติภาคสนามในสถานที่จริง 5) ระดับความยากง่ายของหลักสูตร กำหนดให้เป็นการอบรมภาษาเบื้องต้นสำหรับผู้ไม่มีพื้นฐานด้านภาษาฝรั่งเศสมาก่อน

เนื่องจากได้ข้อมูลว่ามีคฤศทกในพื้นท่เกอบท้งหมดไม่มีพื้นฐานด้านภาษาฝรั่งเศส
 6) การใ้ภาษาเขียนในเอกสารประกอบการอบรม กำหนดใ้มีภาษาฝรั่งเศสควบคู่
 กับการอ่านภาษาไทย เพื่อให้สามารถฝึกฝนภาษาฝรั่งเศสได้ในระยะเวลาอันสั้น
 จากนั้นคณะกรรมการฯ จึงได้ร่วมกันจัดทำร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบการ
 ฝึกอบรมใ้สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จำนวน 1 ชุด

ผลการศึกษาในชั้นตอนที่ 3 การประเมินร่างหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญด้าน
 การนำเี่ยวใ้ภาษาต่างประเทศจำนวน 3 คน ได้ดำเนินการพิจารณาความ
 สอดคล้องของหัวข้อในหลักสูตร โดยทำแบบประเมินจำนวน 6 รายการ ได้แก่
 ชื่อหลักสูตร หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร
 เนื้อหาการอบรม แผนการอบรม และเอกสารหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่าค่า
 ดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1 ท้ง 6 รายการ แสดงให้เห็นว่าร่างหลักสูตรมีความ
 เหมาะสมในการนำไปใ้ฝึกอบรม หากแต่มีประเด็นที่เป็นข้อแนะนำเพิ่มเติมบาง
 ประเด็น ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรก่อนนำไปทดลองฝึกอบรม
 อาทิ การปรับชื่อหลักสูตรเป็น “ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการนำเี่ยวอุทยานแห่งชาติ
 เขาสก: กิจกรรมเดินป่า การปรับกำหนดการใ้มีกิจกรรมสรุปผลและประเมิน
 ผลกิจกรรม ในวันที่สอง การจัดลำดับหัวข้อการบรรยายใ้เป็นไปตามลำดับเส้น
 ทางการเดินทาง เริ่มจากการซื้อบัตรเข้าอุทยานฯ การอธิบายแผนที่ การแจ้งข้อห้าม
 ข้อควรระวัง และการแวะที่สถานีต่างๆ ตามป้ายใ้ข้อมูลของอุทยาน การเพิ่มคำ
 ศัพท์ฤดูกาลต่าง ๆ ในหัวข้อสภาพอากาศ เป็นต้น

ผลการศึกษาในชั้นตอนที่ 4 การทดลองใ้และศึกษาผลการทดลองใ้
 หลักสูตร การทดลองใ้หลักสูตรได้จัดใ้มีขึ้น ณ อุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัด
 สุราษฎร์ธานี ระหว่างวันที่ 17-18 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2566 โดยมีคฤศทก
 ภาษาฝรั่งเศสจำนวน 1 คน เป็นวิทยากร คณะผู้วิจัยจำนวน 3 คน เป็นผู้ช่วย
 วิทยากร ดำเนินการฝึกอบรมใ้แก่ผู้สนใจจำนวน 50 คน หลังเสร็จสิ้นการฝึก
 อบรม ผู้วิจัยได้สำรวจความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมใ้ใช้แบบสอบถาม

มีผลการสำรวจดังต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่าง 50 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60 และเป็นเพศชายจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 40 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-40 ปี (จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 36) จำแนกตามระดับการศึกษาสูงสุดของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่สำเร็จระดับการศึกษาปริญญาตรี (จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 60) ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี 300,001 - 400,000 บาท (จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34) ด้านอาชีพของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพนักคหะเทศก์ (จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 44) รองลงมาคืออาชีพธุรกิจนำเข้า (จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 32) ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ไม่มีพื้นฐานภาษาต่างประเทศ (ภาษาที่สาม) ที่ใช้ในการอบรม (จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 82.0)

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง 50 คน โดยวิเคราะห์หาค่าความถี่ (frequency) และค่าร้อยละ (percentage) มีเกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้ ค่าเฉลี่ย 4.21 – 5.00 แปลว่า “มากที่สุด” ค่าเฉลี่ย 3.41 – 4.20 แปลว่า “มาก” ค่าเฉลี่ย 2.61 – 3.40 แปลว่า “ปานกลาง” ค่าเฉลี่ย 1.81 – 2.60 แปลว่า “น้อย” และค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.80 แปลว่า “น้อยที่สุด”

ผลการวิเคราะห์พบว่าระดับความพึงพอใจด้านเนื้อหาภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 4.77) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทุกข้อ ดังนี้ 1) เนื้อหามีประโยชน์ต่อการนำไปประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.88 2) เนื้อหามีความเหมาะสมตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดอบรม ค่าเฉลี่ย 4.86 3) เนื้อหาตรงกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม ค่าเฉลี่ย 4.82 4) เนื้อหาเหมาะสมกับพื้นฐานความรู้ของผู้เรียนค่าเฉลี่ย 4.80 5) เนื้อหาการจัดลำดับความยากง่ายของเนื้อหาในการอบรม ค่าเฉลี่ย 4.72 6) เนื้อหาทันสมัยและตรงกับสถานการณ์ปัจจุบัน ค่าเฉลี่ย 4.68 และ 7) เนื้อหาครอบคลุมกิจกรรมดีนป่าของ

อุทยานแห่งชาติเขาสก ค่าเฉลี่ย 4.64 ตามลำดับ

ระดับความพึงพอใจด้านการจัดอบรมภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 4.53) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทุกข้อ ดังนี้ 1) รูปแบบการจัดอบรมแบบออนไลน์ ค่าเฉลี่ย 4.86 2) หลักสูตรการจัดอบรมตรงกับความต้องการของท่าน ค่าเฉลี่ย 4.56 3) คุณภาพของเอกสารประกอบการอบรม ค่าเฉลี่ย 4.54 4) ช่วงเวลาในการจัดอบรม ค่าเฉลี่ย 4.46 5) การประชาสัมพันธ์การจัดอบรม ค่าเฉลี่ย 4.40 และ 6) ระยะเวลาในการอบรม ค่าเฉลี่ย 4.36 ตามลำดับ

ระดับความพึงพอใจด้านด้านผู้สอนหรือวิทยากรภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 4.97) เมื่อพิจารณาความพึงพอใจรายข้อพบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ทุกข้อ ดังนี้ 1) วิทยากรสามารถถ่ายทอดเนื้อหาได้ชัดเจนและเข้าใจง่าย ค่าเฉลี่ย 4.98 2) ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายและทันสมัย ค่าเฉลี่ย 4.98 3) เปิดโอกาสให้ผู้เข้าอบรมซักถามข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็น ค่าเฉลี่ย 4.98 4) มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ทางด้านการนำเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.96 และสามารถส่งเสริมให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้และทักษะภาษาที่สามมากขึ้น ค่าเฉลี่ย 4.96

ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับระดับความรู้ความเข้าใจในการเข้าอบรมพบว่า กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามด้านความรู้ความก่อนเข้าอบรมอยู่ในระดับ “น้อยที่สุด” (ค่าเฉลี่ย 1.74) และความรู้หลังเข้าอบรมอยู่ในระดับ “มาก” (ค่าเฉลี่ย 4.06)

นอกจากข้อมูลความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ แล้ว ผู้เข้ารับการอบรมในโครงการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อยกระดับศักยภาพของบุคลากรในภาคการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี ยังได้ให้ข้อเสนอแนะและได้แสดงความคิดเห็นเรื่องความต้องการเกี่ยวกับหลักสูตรเพิ่มเติม สามารถสรุปได้เป็น 4 ด้านดังต่อไปนี้ 1) ด้าน

ระยะเวลา ผู้เข้าร่วมอบรมมีการเสนอให้มีการปรับระยะเวลาเพิ่มมากขึ้น เช่น เพิ่มจำนวนชั่วโมงหรือจำนวนครั้ง นอกจากนี้ยังมีความต้องการให้มีการจัดอบรม ลักษณะนี้อย่างต่อเนื่อง 2) ด้านพื้นที่อบรม ผู้เข้าร่วมอบรมต้องการให้มีการต่อยอดอบรมต่อไปในพื้นที่ต่อเนื่องใกล้เคียงโดยเฉพาะพื้นที่ต่อเนื่องด้านการท่องเที่ยว เช่น เขื่อนรัชชประภา พื้นที่ตัวเมืองสุราษฎร์ธานี 3) ด้านเนื้อหาหลักสูตร ผู้เข้าร่วมอบรมเสนอให้เพิ่มเนื้อหาและกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอื่น ๆ เช่น กิจกรรมทางน้ำ การนำเที่ยวเขื่อน เดินป่า การนั่งช้าง Night Safari การบริการอาหารและเครื่องดื่ม การให้บริการในที่พักแรม การเช่ารถ การจำหน่ายตั๋ว เป็นต้น 4) ด้านภาษาที่สาม ผู้เข้าร่วมอบรมมีความต้องการเรียนรู้ภาษาอื่น ๆ เพิ่ม เช่น ภาษาเยอรมัน ภาษาสเปน ภาษารัสเซีย ภาษาจีน เป็นต้น

ผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร คณะกรรมการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรได้จัดประชุมแบบการสนทนากลุ่ม เพื่อนำผลการศึกษาจากการทดลองใช้มาปรับปรุงแก้ไขร่างหลักสูตรต้นแบบ ได้ข้อสรุปเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการอบรมให้มีเนื้อหาครบถ้วนและสอดคล้องกับการใช้ฝึกอบรมมากขึ้น อาทิ การเพิ่มประโยคถาม-ตอบที่นักท่องเที่ยวมักสอบถามระหว่างกิจกรรมการนำเที่ยวกิจกรรมเดินป่าเส้นทางชมธรรมชาติ การเพิ่มประโยคในการจัดการกับสถานการณ์บาดเจ็บหรือเจ็บป่วย เช่น ต้องการปลาสเตอร์ยาไหม กำลังโทรขอความช่วยเหลือ อย่าขยับตัว การเพิ่มคำศัพท์เกี่ยวกับพืชและสัตว์ที่พบในสถานการณ์จริง เป็นต้น

สรุปผล

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอน จำนวน 5 ขั้นตอน สามารถสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. งานวิจัยนี้ทำให้ได้ทราบความต้องการการใช้ภาษาที่สามเพื่อการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ที่ปฏิบัติงาน ณ อุทยานแห่งชาติเขาสก ว่านอกจากภาษา

อังกฤษแล้ว ยังมีความต้องการใช้ภาษาที่สามอื่น ๆ ในการปฏิบัติงานอีก อาทิ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน ภาษารัสเซีย สาเหตุที่มีคณาจารย์ต้องการใช้ภาษาที่สามในการปฏิบัติงานเพิ่มเติมเป็นเพราะต้องการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้ชัดเจนมากขึ้นโดยเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัย นอกจากนี้ก็ยังมีเหตุผลด้านรายได้ โดยหากมีคณาจารย์มีความสามารถด้านภาษาที่สามเพิ่มเติมจะทำให้ได้รับค่าจ้างมากขึ้น งานวิจัยนี้ยังทำให้ได้ทราบข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม อาทิ คณาจารย์และผู้เกี่ยวข้องมีความสะดวกในการเข้ารับการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาตัวเองคือช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน เนื่องจากเป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสกน้อยกว่าช่วงเดือนอื่น สถานที่ฝึกอบรมที่เหมาะสมคือที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขาสก จำนวนชั่วโมงที่เหมาะสมในการฝึกอบรมต่อวันคือ 6-8 ชั่วโมง ระยะเวลาในการฝึกอบรมคือ 2 วัน เป็นต้น

2. งานวิจัยนี้ทำให้ได้ต้นแบบหลักสูตรระยะสั้นภาษาที่สามเพื่อนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1 หลักสูตร คือ หลักสูตร “ภาษาฝรั่งเศสเพื่อนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก: กิจกรรมเดินป่า” เป็นหลักสูตรอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีทั้งการบรรยายและการฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง ระยะเวลาการฝึกอบรม 2 วัน ผู้ที่ไม่มีพื้นฐานภาษาฝรั่งเศสมาก่อนสามารถเข้าร่วมอบรมได้ เนื้อหาในการอบรมประกอบด้วย การออกเสียงภาษาฝรั่งเศส การทักทาย การแนะนำตัว และการกล่าวลา การนำเที่ยวกิจกรรมเดินป่าเส้นทางชมธรรมชาติ สถานการณ์เกี่ยวกับอาการการเจ็บป่วย คำศัพท์และประโยคที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติม หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นนี้เป็นหลักสูตรที่มีความสอดคล้องกับสถานการณ์ท่องเที่ยวในพื้นที่ ตรงกับความต้องการของผู้ใช้อย่างแท้จริง สามารถนำไปเป็นต้นแบบต่อยอดพัฒนาเป็นหลักสูตรนำเที่ยวภาษาต่างประเทศอื่นได้ต่อไป

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้มีกระบวนการที่เป็นระบบสอดคล้องกับแนวคิดของ Tabá (1962), Tyler (1969) และ Saylor and Alexander (1974) ที่กล่าวว่ากระบวนการที่เป็นระบบจะทำให้ได้หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1969) ที่ว่าหลักสูตรต้องตอบคำถามพื้นฐานสำคัญ 4 ข้อคือ 1) ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อะไร 2) ต้องจัดประสบการณ์อะไรบ้างเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ 3) จะจัดประสบการณ์การสอนอย่างไรให้เกิดประสิทธิภาพ 4) ประเมินประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จริงจะทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายทางการศึกษา งานวิจัยนี้ยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่ (2554) ในขั้นตอนของการมีคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตร กำหนดจุดมุ่งหมาย ยกร่างเนื้อหาสาระและวางแผนการสอน ทดลองใช้และปรับปรุงแก้ไข หากแต่ในงานนี้ยังไม่ได้ดำเนินการไปถึงขั้นของการอบรมผู้สอนเนื่องจากข้อจำกัดด้านระยะเวลาและปัจจัยอื่น ๆ

2. งานวิจัยนี้มีกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่คล้ายคลึงกับงานวิจัยด้านการพัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในงานวิจัยก่อนหน้า อาทิ นิรุบล ศรีเทพ (2563) ปิยมาศ มawangส์และคณะ (2562) อมรรรัตน์ จิรินทร์ และคณะ (2563) โดยมีการใช้ความต้องการและองค์ความรู้ของชุมชนเป็นฐานในการออกแบบและพัฒนาหลักสูตร การสร้างคู่มือหรือหลักสูตรพัฒนาศักยภาพของมัคคุเทศก์ด้วยวิธีการเช่นนี้จะทำให้ได้หลักสูตรและเนื้อหาที่ตรงกับความ ต้องการและสามารถนำไปใช้ได้จริง มีประสิทธิภาพมากกว่าการพัฒนาหลักสูตรตามความคิดของนักวิชาการเพียงอย่างเดียว โดยผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตร ได้แสดงให้เห็นว่าผู้เข้าร่วมอบรมมีความพึงพอใจด้านการจัดอบรมภาพรวมอยู่ในระดับ “มากที่สุด”

3. การพัฒนาหลักสูตรในครั้งนี้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมของสุเมธ งามกนกและคณะ (2565) ซึ่งยึดตามแนวคิดการสร้างหลักสูตรฝึกอบรมของ Tabá (1962) Tyler (1969) Saylor and Alexander (1974) แม้หลักสูตรในงานวิจัยนี้จะมีบริบทด้านเนื้อหาที่แตกต่างจากหลักสูตรที่สุเมธ งามกนก และคณะ (2565) ดำเนินการวิจัย แต่สามารถกล่าวได้ว่าแนวทางการพัฒนาหลักสูตรของสุเมธ งามกนก และคณะ (2565) สามารถนำมาปรับใช้ในงานการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาต่างประเทศนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพเนื่องจากเป็นแนวทางที่มีความกระชับ ชัดเจน สามารถทำให้หลักสูตรเกิดขึ้นได้อย่างเป็นระบบโดยใช้การมีส่วนร่วมของผู้ใช้และมีการประเมินก่อนนำไปใช้จริง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ควรมีการดำเนินการตามข้อเสนอแนะของกลุ่มภาคีและผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ที่เข้าร่วมวิจัยในครั้งนี้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาทิ สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านการท่องเที่ยว หน่วยงานด้านการพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยว ควรจัดให้มีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นอย่างต่อเนื่อง ควรพัฒนาหลักสูตรคล้ายคลึงกันในพื้นที่ต่อเนื่องด้านการท่องเที่ยว เช่น เขื่อนรัชชประภา และควรจัดทำหลักสูตรในกิจกรรมทางการท่องเที่ยวอันเพิ่มเติม เช่น กิจกรรมทางน้ำ การนั่งช้าง เป็นต้น

2. สถาบันการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนด้านภาษาต่างประเทศ การท่องเที่ยว หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำหลักสูตร “ภาษาฝรั่งเศสเพื่อการนำเที่ยวอุทยานแห่งชาติเขาสก: กิจกรรมเดินป่า” ที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ไปเป็นต้นแบบในการจัดทำหลักสูตรเป็นภาษาที่สามอื่นที่มีภาคีและผู้ปฏิบัติงานด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่มีความต้องการใช้ อาทิ ภาษารัสเซีย ภาษาเยอรมัน

บรรณานุกรม

- ฐานข้อมูลกองการต่างประเทศ. (2566). *อุทยานมรดกอาเซียน*. ค้นเมื่อ 11 กันยายน 2566, จาก <https://fad.mnre.go.th/th/as/content/351>
- ณธร สิทธิดำรง. (2566, 9 กันยายน). มัคคุเทศก์อิสระ สมาคมมัคคุเทศก์อาชีพ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. สัมภาษณ์.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2552). การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 3). มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชนดล หนูน้อย. (2566, 10 กันยายน). มัคคุเทศก์ประจำบริษัทนำเที่ยว. สัมภาษณ์.
- นิลุบล ศรีเทพ. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับการท่องเที่ยว อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน. *Journal of Human Sciences*, 21(3), 24-42.
- ปิยมาศ มawang และคณะ. (2562). การพัฒนาคู่มือมัคคุเทศก์ท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการท่องเที่ยวในพื้นที่ชุมชนตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย โดยใช้องค์ความรู้ทางภาษา วัฒนธรรม และ ภูมิปัญญา. *วารสารมังรายสาร*, 7(2), 63-70.
- มติชนออนไลน์. (2562). *Vogue* ชู “เขาสก” 1 ใน 8 อุทยานแห่งชาติสวยสุดในโลก เทียบกับยูเอสน-เอลโดสโตน. ค้นเมื่อ 11 กันยายน 2565, จาก https://www.matichon.co.th/region/news_1460236
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2554). *การพัฒนาหลักสูตรระดับอุดมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพฯ: อาร์ แอนด์ ปรินท์.
- สมเชาว์ โกศล. (2566, 10 กันยายน). นายกสมาคมมัคคุเทศก์อาชีพจังหวัดสุราษฎร์ธานี. สัมภาษณ์.
- สุเมธ งามกมล และคณะ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมผู้นำการท่องเที่ยวในระดับพื้นที่. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(2), 13-26.

- สำนักอุทยานแห่งชาติ. (2566). สถิติจำนวนเงินอุทยานแห่งชาติ นักท่องเที่ยว และยานพาหนะ. ค้นเมื่อ 11 มีนาคม 2567, จาก